

Куриляк В.В.

Український гуманітарний інститут

Овчар М.О.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

БОРОТЬБА ЗА ДЕРЖАВНУ САМОСТІЙНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Досліджено кроки щодо створення Західноукраїнської Народної Республіки та її державотворчої діяльності. Акцентовано увагу на тому, що активність засновників та прихильників Західноукраїнської Народної Республіки стала безцінним історичним досвідом боротьби українського народу за суверенність України. Проаналізовано особливості розбудови Західноукраїнської Народної Республіки, які полягали в акцентах на волевиявленні українців у боротьбі проти Польщі. Визначено основні кроки в процесі державотворення ЗУНР. Подано аналіз здобутків та прорахунків створення Західноукраїнської народної республіки у процесі державотворення. Оцінено вплив державотворчого досвіду ЗУНР на подальший розвиток української державності. Підкреслено, що важливим чинником успіху ЗУНР стала наявність військової сили – Українських січових стрільців, які були реорганізовані в Українську галицьку армію. Зазначено, що на території ЗУНР було відкрито гімназії та школи в яких відроджувалася та закріплювалася українська мова. Національним меншинам також дозволялося вільно користувалися своїми мовами у повсякденному житті та видавати власні періодичні видання, засновувати заклади і бібліотеки. В цьому контексті усі державні розпорядження публікувалися чотирма мовами: українською, польською, німецькою та єврейською. Підсумовано, що історичний поступ у 2014 році в суверенній Україні нажалі засвідчив, що українці не повністю засвоїли досвід ЗУНР щодо необхідності створення високоорганізованої, боєздатної і матеріально забезпеченої армії, без якої розбудова держави неможлива. Однак, сучасні Збройні Сили України є зразком армії, яка готова відстоювати цілісність, незалежність та державність української нації.

Ключові слова: ЗУНР, державотворення, Державний секретаріат, Президент, Українська галицька армія, Акт злуки.

Постановка проблеми. Для українського народу і багатьох інших історично гноблених народів, Перша світова стала початком активного державного будівництва та реальних кроків до здобуття незалежності. Досвід Західноукраїнської народної республіки (далі – ЗУНР) став важливим оплотом у подальших десятиліттях, коли незважаючи на пригноблення будь-яких національних проявів серед української інтелігенції залишалися активні борці за свободу. Ці ідеї були настільки сильними, що 1990 року призвели до проголошення Акту незалежності України та подальшої розбудови держави. Події 2014 року показали, що Україна не повністю засвоїла досвід ЗУНР, щодо важливості формування сильного, відданого війська, якими до цього були збройні формування Українських січових стрільців. Саме вони допомогли 1 листопада 1918 року захиститися від поля-

ків та утворити самостійну державу. Український народ в котре постраждав через своє миролюбство. Ба більше українські землі завжди були «ласим шматком» для Гітлерівської Німеччини і СРСР, а тепер для Російської Федерації. Таким чином, аналіз державотворчої діяльності ЗУНР, її здобутків та прорахунків має величезне значення для майбутнього України, яка все ще бореться за свою незалежність та знаходиться на шляху розбудови та удосконалення власної державності. Тому пропонуємо зосередити дослідницьку увагу на осмисленні історичних уроків отриманих від ЗУНР та отримати ключові орієнтири для застосування в умовах сьогодення, особливо під натиском російської агресії. А за мету визначаємо аналізування кроків та висвітлення досвіду державотворення на західноукраїнських землях як історичного спадку в удосконаленні сучасної та суверенної України.

Для досягнення мети необхідно: проаналізувати особливості розбудови Західноукраїнської Народної Республіки; визначити основні уроки державотворення, а також здобутки та прорахунки в ході державотворення ЗУНР; оцінити вплив державотворчого досвіду ЗУНР на подальший розвиток української держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Діяльність ЗУНР досліджували ряд вітчизняних та зарубіжних науковців. До них належать П.П. Гай-Нижник, О.А. Вівчаренко, В.С. Кульчицький, М. В. Кравчук [3], М. Р. Литвин [7], А.Л. Папікян, І.Я. Терлюк, В.Д. Мирошук, Б.Й. Тищик, тощо. Зокрема, Микола Литвин та Кім Науменко 1995 року підготували та видали досить вичерпну працю під назвою «Історія ЗУНР» (1918–1923 роках) [7]. Для написання були залучені матеріали із архівів Львова, Києва, Варшави, Праги, проаналізовано події до та після листопадового зриву, включаючи чинники, що спонукали до проголошення незалежності та хід українсько-польської війни. З 2016 року НАН України видала працю під назвою «25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави», де також згадується про ЗУНР, як важливий досвід державотворення [1]. У II томі своїх «Історичних есе» І. Лисяк-Рудницький звернув увагу на події Української революції 1917–1921 та її вплив на еволюцію поглядів української інтелігенції у підрадянській Україні [6]. У праці «Нарис історії українсько-польської війни» А. Крезуба наводить детальний аналіз військових дій та діяльності уряду ЗУНР з метою відстоювання права України на незалежність перед іншими країнами, передовсім перед Антантою [4]. Узявши до уваги низку історичних праць та сучасну ситуацію України у війні проти РФ маємо під новим кутом розглянути історичні уроки, які залишилися в результаті діяльності ЗУНР.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розпад Австро-Угорської імперії значно активізував національні рухи на територіях країн, які входили до складу імперії. Українці Східної Галичини вже мали досвід парламентської діяльності та виявилися готовими до побудови самостійної держави. Західноукраїнська Народна Республіка із початку свого існування зіштовхнулася з низкою проблем, серед яких: військове протистояння з поляками та угорцями, необхідність активної державотворчої діяльності з метою утвердження законодавчої бази, розбудова армії, держапарату, тощо. ЗУНР активно діяла на міжнародному рівні з метою утвердження права українців на власну

державність. Вона зазнала поразки, однак стала тим необхідним досвідом, який допоміг при першій можливості (1991 р.) проголосити утворення незалежної України. Нижче пропонуємо детально розглянути ці кроки і поставити необхідні акценти.

Листопадовий зрив. Поразка країн Четвертого блоку та відповідно Австро-Угорщини активізувала національно-визвольні рухи в імперії. З кінця вересня у Львові був створений Український генеральний військовий комісаріат, який повинен був підготувати повстання. Поляки вважали Галичину своєю землею, тому в кінці жовтня направили до Львова ліквідаційну комісію для захоплення влади над краєм. Українці швидко відреагували і наступного дня всі ключові установи вже були під контролем військових, окрім залізничного вокзалу, що пізніше негативно відобразилося на загальній ситуації.

Українська Національна Рада (далі – УНР) створена у жовтні спиралася виключно на законні способи боротьби, однак К. Левицький у своїх мемуарах зазначає, що 30 жовтня засідання тривало аж до ночі, в результаті чого рішення було ухвалено без погодження з Віднем. Об'єднання перебрало на себе владу, а Л. Цегельський виступав проти виступу аргументуючи це тим, що 1 листопада повинен був приїхати легат від австрійського уряду з офіційним актом про передачу влади УНР [5, с. 129]. Проте Д. Вітовський керівник Українських січових стрільців (УСС) настоював на виступі, попереджаючи, що: «Легат або приїде, або ні, а тим часом поляки захоплять Львів. Нам у жодному разі не можна відкладати!» [9, с. 43]. Вітовський зміг усіх переконати і виступ відбувся. У ньому брали участь близько 1500 військових, цивільні не були залучені. Ніхто не очікував від українців таких радикальних дій, що й стало запорукою успіху. Це фактично дало початок війни з Польщею. Таким чином ще від часу свого створення ЗУНР фізично і ідеологічно розпочала боротьбу за свою державність.

Державотворча діяльність. Військові не встигли підірвати міст через річку Сян, через що поляки швидко перекинули свої підрозділи та перейшли у контрнаступ. У «Відозві до населення міста» наголошувалося на тому, що на законних підставах перебравши владу від Австро-Угорської монархії постала українська держава. З австрійським намісником було підписано протокол про передачу влади у Галичині УНР, що зробило український уряд легальним з правової точки зору [1, с. 14–17]. Австрійські солдати просто

розійшлися, тож військова влада офіційно була передана генералом Пфедфером Д. Вітовському. А дії військових на пізнішому етапі були незлагодженими, що зумовило успіх поляків та взяття ними Львова. У таких складних умовах уряд ЗУНР провадив надзвичайно активну державотворчу діяльність основні складники якої приведені на рис. 1.

На засіданні УНР 9 листопада 1918 р. було визначено назву новоствореної держави. До складу ЗУНР входили Східна Галичина, Північна Буковина і Закарпаття. Ці землі характеризувались багатонаціональністю, велика частка була поляків, євреїв, угорців тощо. Майже одразу Буковина була окупована Румунією, а Закарпаття Угорщиною, тож фактичною територією ЗУНР залишалася лише Східна Галичина.

Державний Секретаріат став найвищим виконавчим та розпорядчим органом, який очолив Кость Левицький. У його складі було сформовано 14 міністерств: зовнішніх та окремо внутрішніх справ, фінансів, військових справ, торгівлі і промислу, судових справ, шляхів, земельних справ, пошти і телеграфу, суспільного здоров'я, праці і суспільної опіки, віросповідання, освіти, публічних робіт. Основним завданням було об'єднання всіх українських земель. Уряд ЗУНР одразу розглядав можливість приєднання до УНР. Проте, частина секретарів не приступили до роботи внаслідок чого їх міністерства були об'єднані або ліквідовані. Також була ініціатива залучити до влади поляків, євреїв та інших меншин, але вони не виявили бажання репрезентувати себе в уряді ЗУНР [2].

Конституційні засади ЗУНР були визначені 13 листопада 1918 р. у Тимчасовому законі «Про державну самостійність українських земель колишньої Австро-Угорської монархії». У них була закріплена назва держави, територія, синьо-жовтий прапор, державна печатка, герб із золотим левом на синьому тлі, верховенство народу, який здійснює волевиявлення через представницькі органи. Всі громадяни наділялися загальним та прямим виборчим правом. Національну Раду повинні були замінити Установчі збори після виборів, а Євген Петрушевич став президентом новоствореної держави.

Українська Галицька Армія. Новостворена держава потребувала міцної армії, адже постійно вела війну з Польщею. Основою для формування Української Галицької Армії (далі – УГА) стали легіон Українських січових стрільців на чолі з Д. Вітовським та українські підрозділи у складі австро-угорської армії. На основі закону прийнятого 13 листопада 1918 р. «Про загальний обов'язок військової служби» було видано розпорядження, яке поділяло територію ЗУНР на 3 військові одиниці, а їх у свою чергу на 4 утворення, що спрощувало процес управління призовом. Чоловіків від 18 до 35 років брали до лав УГА. У грудні 1918 року С. Мишковським було розроблено основи організації армії з урахуванням всіх наявних частин [3]. За його планом корпуси УГА могли діяти практично самостійно, швидко вирішуючи складні стратегічні завдання в умовах зміни ситуації на фронті. Відсутність міцного економічного підґрунтя та забезпечення армії боєприпасами

Рис. 1. Схема найважливіших подій у державотворчій діяльності ЗУНР

стали причиною поразки, адже Польщу підтримувала Антанта (Франція).

Місцева влада. 3 15 листопада 1918 р. було прийнято закон про доповнення складу Національної Ради представниками з повітів та великих міст. Вибори були заплановані на період з 22 по 26 листопада 1918 р. завдяки чому Рада істотно поповнилась та налічувала 150 членів. Закон про тимчасову адміністрацію прийнятий 16 листопада 1918 р. залишав діючим австрійське законодавство, яке не суперечило інтересам ЗУНР. Службовці, які складали присягу на вірність українській владі залишалися на своїх посадах. Це було оптимальним рішенням, адже в умовах війни та постійних заворушень важливо було налагодити чітку систему управління на місцях. Закони та постанови прийняті згори швидко досягали місцевих адміністрацій на чолі з повітовим комісаром. Останній призначався на посаду державним секретарем внутрішніх справ.

Повноваження повітових комісарів були окреслені 1 грудня в «Обіжнику Ради державних секретарів...». Їх основним завданням була охорона державних інтересів ЗУНР, реалізація законів на місцях та підтримання громадського порядку. Їм були підзвітні громадські комісари у містечках та селах, а також прибічні громадські ради. Вони могли залучати військові частини для встановлення правопорядку. Щомісяця повітові комісари зобов'язувались надсилати детальні звіти про становище у своєму краї до Державного Секретаріату. Загалом комісари успішно виконували свої функції, що зумовило відсутність будь-яких суспільних хвилювань чи виступів, адже вони одразу врегульовувались на місцях [7].

Українська Національна Рада у Станіславі. 21 листопада 1918 року польські війська захопили Львів і адміністрація ЗУНР змушена була покинути місто. На початку 1919 вона продовжила свою діяльність у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). Тут відбулося три сесії з участю нових членів направлених з повітів. Зі 150 представників у державотворчій діяльності брали участь близько 130, через військові дії та дипломатичні відрядження. На початку січня 1919 р. було створено 9 комісій УНРади, які займалися розробкою законодавства та рішенням суспільних проблем кожна у своїй сфері. 4 січня 1919 р. сформовано Виділ (комітет) УНРади з 10 членів на чолі яких стояв президент. Він складався з представників різних партій: Української національно-демократичної партії, соціал-демократів та радикалів [6].

До компетенції цього утворення належала репрезентація країни на зовнішньополітичній арені, призначення членів уряду, керівників військових відомств, підписання та публікація прийнятих законів. Цікаво, що рішення приймалися більшістю голосів, а у випадку рівності вирішальним був голос президента. Вадливим також був закон «Про незайманість членів УНРади», який проголошував недоторканість її членів.

Створення української жандармерії. Замість австрійської жандармерії для охорони правопорядку була утворена українська. Спочатку повітові комісари формували так звану народну поліцію, члени якої обиралися на зборах, однак це було місцевими ініціативами, тож 6 листопада 1918 р. УНРадою було затверджено рішення про утворення Корпусу державної жандармерії. Її очолювали призначені Радою головні коменданти, яким підлягали повітові коменданти, а останнім сільські та міські. При обранні на ці посади спостерігалася відсутність національної дискримінації, могли бути призначені німець, поляк чи австрієць, якщо він присягав на вірність українській державі. Таким чином була сформована досить ефективна централізована поліція, яка підтримувала правопорядок у державі [7].

Судова система. Закон «Про тимчасову організацію судів» прийнятий 21 листопада 1918 р. фактично залишав незмінною австрійську судово-прокурорську систему. Було вирішено створити у Львові Найвищий суд, а загалом було утворено 12 судових округів по повітах. Всі австрійські суди, що знаходилися на території ЗУНР стали українськими. Державний Секретаріат призначав суддів за пропозицією секретарства юстиції. У судах не вистачало кадрів, тож Рада прийняла закон скорочення терміну стажування. 20 лютого 1919 року секретарство юстиції затвердило судейський іспит, який повинні були проходити кандидати на посади. Державна прокуратура повинна була виконувати функції обвинувачувала, однак її створення зіштовхнулося з проблемами, адже до цього майже всі посади тут займали поляки. Окремим розпорядженням від 1 березня 1919 року була створена нотаріальна служба.

Реформування сфери освіти. Закон, що регламентував функціонування шкіл, був прийнятий 13 лютого 1919 року. Всі освітні заклади оголошувались державними. Вчителям навіть було підвищено заробітну плату. Українська мова оголошувалась державною, а відтак викладання у школах та університетах здійснювалось саме нею. На території ЗУНР було відкрито 20 гімназій,

7 учительських гімназій та 3 школи. Національним меншинам дозволялося вільно користувалися своїми мовами у повсякденному житті і в зносинах з урядом. Меншини мали право видавати власні періодичні видання та засновувати заклади і бібліотеки. Усі державні розпорядження публікувалися чотирма мовами: українською, польською, німецькою та єврейською [8].

Акт злуки. Адміністрація ЗУНР фактично складалася з інтелігенції, яка мала хороший досвід парламентської боротьби та бачення у національному будівництві, в той час як представники УНР були революціонерами, які значну увагу приділяли соціальним питаннями та спочатку навіть не збиралися утворювати самостійної держави, а лише федеративну частину Російської імперії. Незважаючи на всі протиріччя, обидва уряди розуміли факт історичної єдності обох українських територій та необхідність їх об'єднання, особливо в умовах військової загрози. Ще 10 листопада 1918 року УНРада прийняла резолюцію, щодо розробки необхідних заходів з метою об'єднання всіх українських територій.

1 грудня 1919 р. у Фастові було затверджено попередній договір з Директорією. 22 січня 1919 р. українські історичні землі злилися в єдину державу після того як століттями були відірвані одна від одної. Л. Цегельський передав В. Винниченку ухвалу УНРади від 3 січня 1919 р., а Ф. Швець оголосив Універсал, який засвідчив двостороннє підтвердження угоди. До проведення загальнодержавних установчих зборів ЗУНР залишалася окремою Західною областю. На жаль, Директорія через наступ більшовиків покинула Київ і Акт злуки не був реалізований на практиці [9].

Навіть в умовах війни, значних труднощів та відсутності підтримки з боку УНР, Західноукраїнська Народна Республіка продовжила активне внутрішнє та зовнішнє державне будівництво. 8 квітні 1919 року прийнято закон про громадянство та правовий статус іноземців, 14 квітня 1919 р. закон про земельну реформу, який закріплював передачу землі великих власників земельним комітетам. Було запроваджено 8-годинний робочий день, уведено національну валюту: гривні та карбованці, а також встановлено державну монополію на продаж найважливіших продуктів. У липні 1919 уряд ЗУНР переїхав у Відень внаслідок перемоги поляків та захоплення ними всієї території.

Зовнішньополітична діяльність. УНРада надсилала повідомлення до урядів Західних держав про утворення ЗУНР, однак ті неохоче вступали

у дипломатичні відносини з хиткою державою, що тільки утворилася та веде війну. Уряд Швеції допоміг надіслати звернення Є. Петрушевича. А для формування іміджу української держави та боротьби з польською пропагандою у Відні була сформована пресова служба, яка відстоювала право українців на державність. Невдовзі були відкриті посольства в Німеччині, Австрійській республіці, Угорщині, Чехословацькій республіці, США, Канаді, Бразилії, Італії, тощо. Дипломати ЗУНР активно відстоювали права українського народу на різноманітних міжнародних форумах та конференціях. У квітні 1921 року уряд в еміграції запропонував Раді Ліги Націй та Антанті конституційний проект ЗУНР. Ця Конституція вміщала 42 статті та 12 розділів, вона закріплювала всі попередні здобутки державотворчої діяльності: територію, мову, громадянство, національні меншини, державну владу, армію, тощо. Цей документ засвідчував готовність українців до утворення власної держави, територія якої насправді була окупована, а уряд знаходився в еміграції. Незважаючи на всі намагання, дипломатична діяльність ЗУНР зазнала невдачі, головним чином через зовнішні причини. 15 березня 1923 року Антанта прийняла рішення про входження Східної Галичини до складу Польщі на умовах надання останній автономії, що не було виконано [4].

Таким чином, УНРада змогла зосередити у своїх руках цивільну та військову владу. Листопадовий зрив став неочікуваною подією для поляків та українців, які намагалися боротися тільки правовими методами. Законодавча діяльність ЗУНР повністю відповідала принципам демократії, гласності та волі народу. Виконавчим органом став Державний Секретаріат у складі якого було утворено 14 міністерств, що охоплювали практично всі сфери суспільного та політичного життя. На основі легіону УСС було створено УГА, яка забезпечувала захист держави від зовнішніх ворогів, хоч і не зовсім вдало. Прийняття 13 листопада 1918 р. Тимчасового основного закону, який мав конституційний характер та містив всі необхідні положення для початкового функціонування ЗУНР та фундамент для подальшої законодавчої діяльності.

Тимчасовий закон постійно доповнювався іншими законами, зокрема: про адміністрацію, про організацію війська, про тимчасову організацію судів, про Виділ УНРади, про основи шкільництва, про державну мову, про земельну реформу тощо та врегульовував різні сфери в структурі держави. У багатьох сферах продовжували функ-

ціонувати австро-угорські закони, які не суперечили цілям ЗУНР. Це було одним з позитивних рішень, адже для кардинальних змін та створення власних аналогів не було достатніх можливостей і ресурсів. Після втрати території державотворча діяльність ЗУНР фактично була просторовою та зводилась до боротьби за право українців на створення своєї держави. Результатом цієї діяльності став конституційний проект, що зосереджував у собі всі державотворчі здобутки та засвідчував теоретичне та практичне бажання українського народу утворити власну державу. Однак, він був відхилений, а територія ЗУНР була розділена між різними державами, що також заявляли свої права на ці землі та мали довший досвід державотворення та відповідно авторитет.

Висновки. В ході державного будівництва ЗУНР велика увага приділялася законодавчій діяльності та розробці правової бази функціонування різних сфер політичного та суспільного життя. Однак, збіг історичних обставин: війна з Польщею, яка претендувала на українські території та відстоювала це право на міжнародному рівні, відсутність підтримки з боку провідних держав, а саме держав-переможниць у Першій світовій війні, а особливо зрада з боку Великої України стали причиною поразки.

Однак, уряд ЗУНР зробив все можливе зі свого боку для розбудови української державності, найважливішим безперечно є сформована конституційна та законодавча база, яка засвідчила про демократичні принципи побудови суспільства,

про відсутність будь-яких утисків національних меншин, про відсутність ненависті навіть до військових антагоністів – поляків – з боку громадськості. Недовготривале існування ЗУНР забезпечило українців практичним досвідом, який допоміг відродити свою незалежність за першої реальної можливості – 1991 року.

Важливим чинником успіху стала наявність військової сили – Українських січових стрільців, які були реорганізовані в Українську галицьку армію. Історичний поступ у 2014 році нажалі засвідчив, що Україна не повністю засвоїла досвід ЗУНР щодо необхідності створення високоорганізованої, боєздатної і матеріально забезпеченої армії, без якої розбудова держави неможлива. Адже завжди існує небезпека зовнішнього силового втручання з боку сусідів. УГА за сприяння УНРади пройшла шлях від хаотичного формування до централізованої штатної структури. Провідникам ЗУНР вдалося в умовах війни побудувати державно-адміністративний апарат, який планомірно виконував свої функції, щодо вирішення найважливіших суспільних проблем. При цьому продовжували діяти багато австро-угорських законів, а гострі земельні та соціальні питання залишалися невирішеними. Однак ситуація на сьогоднішній день щодо боєздатності, підготовленості та дій Збройних Сил України проти російської агресії та рашизму в цілому свідчить про те, що Українська державність має майбутнє і готова за неї боротися ціною життя мільйонів українців.

Список літератури:

1. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави / Г. В. Боряк та ін. Київ : Ніка-центр, 2016. 796 с.
2. Кобута С. Західно-Українська Народна Республіка: нетиповий приклад українського державотворення під час української революції 1917–1921 рр. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. Київ, 2009. С. 51–61.
3. Кравчук М. В. Армія в державотворенні Західноукраїнської Народної Республіки: організаційно-правові основи. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. № 3. С. 25–30.
4. Крезуб А. Нарис історії українсько-польської війни 1918–1919. 2-ге вид. Нью-Йорк : ОКО, 1966. 179 с.
5. Левицький К. Великий зрив: До історії української державності від березня до листопада 1918 р. на підставі споминів та документів. Львів, 1931. 152 с.
6. Лисяк-Рудницький І. Історичні есе. Київ : Основи, 1994. 317 с.
7. Литвин М., Науменко К. Історія ЗУНР. Львів : Ін-т українознавства НАНУ; Вид. фірма «ОЛІП», 1995. 368 с.
8. Лозинський М. Галичина в рр. 1918–1920. Відень, 1922. 228 с.
9. Цегельський Л. Від легенд до правди: Спомини про події в Україні зв'язані з Першим листопада 1918 р. Львів, 2003. 336 с.

Kuryliak V.V., Ovchar M.O. STRUGGLE FOR STATE INDEPENDENCE OF UKRAINIAN LANDS AS A RESULT OF ACTIVITIES OF THE WESTERN UKRAINIAN PEOPLE'S REPUBLIC

The steps towards the creation of the Western Ukrainian People's Republic and its state activities have been studied. The attention is focused on the fact that the activity of the founders and supporters of the Western Ukrainian People's Republic has become an invaluable historical experience of the struggle of the Ukrainian people for the sovereignty of Ukraine. The features of the development of the Western Ukrainian People's Republic, which consisted in the emphasis on the will of the Ukrainians in the struggle against Poland, are analyzed. The main steps in the process of creating the ZUNR state have been determined. The analysis of the achievements and miscalculations of the creation of the Western Ukrainian People's Republic in the process of creating the state is presented. The influence of the state experience of the ZUNR on the further development of Ukrainian statehood is assessed. It is emphasized that an important factor in the success of the ZUNR was the presence of a military force – the Ukrainian Sich Riflemen, reorganized into the Ukrainian Galician Army. It is noted that gymnasiums and schools were opened on the territory of the ZUNR, in which the Ukrainian language was revived and consolidated. National minorities were also allowed to freely use their languages in everyday life and publish their own periodicals, establish institutions and libraries. In this context, all state orders were published in four languages: Ukrainian, Polish, German and Jewish. It is summarized that the historical progress in 2014 in sovereign Ukraine, unfortunately, showed that the Ukrainians did not fully assimilate the experience of the ZUNR regarding the need to create a highly organized, combat-ready and materially secure army, without which the development of the state is impossible. However, the modern Armed Forces of Ukraine are an example of an army that is ready to defend the integrity, independence and statehood of the Ukrainian nation.

Key words: ZUNR, state-building, State Secretariat, President, Ukrainian Galician Army, Reunification Act.